

Kees van Oostenrijk: 'Wethouders moeten hun hoofd niet laten hangen'

Zijn wethouders te gevoelig voor druk van kleine groepen?

De overheid is momenteel erg actief met het beschermen en waarschuwen van burgers tegen zogenaamd nepnieuws. Of het prettig is dat de overheid bepaalt wat 'acceptabel' of 'onacceptabel' nieuws is, laten we maar even in het midden. Maar het is opmerkelijk dat diezelfde overheid al twee jaar lang moeite heeft om haar weg te vinden in alle berichtgeving rond (de risico's van) rubbergranulaat. Het zou veel beter zijn als zij haar gezonde verstand zou gebruiken, stelt Kees van Oostenrijk van Recybem.

Auteur: Guy Oldenkotte

Het is bijna anderhalf jaar geleden dat televisieprogramma Zembla met zijn eerste uitzending over SBR-granulaat de grenzen van het journalistiek betamelijke opzocht. Toch zijn de gevolgen nog altijd merkbaar, waaronder de keuze van een aantal gemeenten om SBR-granulaat te vervangen door een alternatief. Natuurlijk is dat hun goed recht. Veel van de alternatieven zijn bekend en een aantal daarvan heeft zich inmiddels ook bewezen. Maar het wringt dat wethouders nu opeens, onder druk van de publieke opinie, wel bereid zijn om de portemonnee te trekken om duurdere kunstgrasvoetbalvelden te financieren. Die portemonnee is namelijk wel gevuld met 'publiek geld' en er zijn

legio mogelijkheden om dat geld goed of zelfs beter te besteden.

Over SBR is al heel veel gezegd en geschreven; ook de bewering dat SBR-granulaat 'mogelijk schadelijk kan zijn voor de gezondheid en het milieu' is uitvoerig vanuit vele invalshoeken belicht. Je zou er bijna flauw van worden. Maar als Kees van Oostenrijk wordt gevraagd of dat ook voor hem geldt, is hij stellig. 'Ik word er niet alleen flauw van; ik word er vooral boos om. Zeker wanneer ik de opmerkingen en beledigingen lees die aan mij persoonlijk worden gericht', zegt de man die als directeur van Recybem het gezicht van de

Veel van de alternatieven
zijn bekend en een aantal
daarvan heeft zich
inmiddels ook bewezen

bandenrecyclingsindustrie is. Van Oostenrijk heeft het niet makkelijk. De Europese koepelorganisatie voor de bandenverwerkende industrie, de ETRA, is vanwege intern gekibbel nog altijd verdeeld over de eisen waaraan SBR-granulaat moet voldoen om als veilig te worden beschouwd. Het is dus aan de Recybem om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid geen overhaaste stappen neemt.

Niet Nederland, maar EU moet oordelen

Eén van de zaken die Van Oostenrijk de overheid duidelijk hoopt te maken, is dat een besluit dat alleen door Nederland wordt genomen geen enkel belang dient. 'Banden worden niet gemaakt voor de markt van 8 miljoen banden die jaarlijks in Nederland worden gebruikt. Ons doel is om kennis en informatie uit te wisselen over hoe we met dit facet moeten omgaan', stelt hij. Hij benadrukt dat de autobandenindustrie zelf al jaren bezig is betere banden te produceren. 'In de industrie wordt nu al gekeken naar technieken zoals devulkaniseren, waarbij we grondstoffen kunnen terugwinnen.' Ook zou de bandenindustrie bezig zijn banden te ontwikkelen waarvoor alleen grondstoffen worden gebruikt waarin helemaal geen schadelijke stoffen zitten. Zo kwam Goodyear begin maart met het bericht dat het werkt aan een slim prototype voor een band die gevuld is met mos. De band kan niet lek raken en het levende mos kan kooldioxide uit de lucht opnemen en omzetten in zuurstof. Ook zou het zelfs elektriciteit kunnen opwekken. Milieuvriendelijk? Dat zeker, maar of we wel zo happig moeten zijn op SBR waarin misschien nog sporen van mos zitten, dat valt nog te bezien. Maar het is een prototype en dus voorlopig nog werk in uitvoering.

Dat neemt niet weg dat het huidige SBR-granulaat in feite al bijzonder schoon is, benadrukt Arie Verhoef van de bedrijfstakorganisatie voor de banden- en wielenbranche (Vaco). De Vaco staat Recybem bij diens poging om de Nederlandse overheid ervan te overtuigen dat SBR-granulaat veilig is. 'Van de acht paks die in de EU-norm als schadelijk worden aangemerkt, zit nu al hooguit 20 mg per kg in het granulaat. Dat zijn dus twintig deeltjes op één miljoen. Met een dergelijke hoeveelheid zitten we nu al dicht bij de normen voor consumentenproducten, waaronder speelgoed.' Die speelgoednorm is zeker belangrijk als het gaat om de veiligheid van het kind. De recyclaars hebben daarom zelf voorgesteld om maximaal 20 mg/kg paks te accepteren. Dat voorstel ligt momenteel bij de Europese Commissie, die dat voorstel zou moeten ratificeren.

Kees van Oostenrijk

De publieke druk om voortaan 'schone' kunstgrasvelden te installeren is groot.

Kleine groep die bepalend is

Of en wanneer de Europese Unie een besluit neemt over het voorstel, is niet bekend. Als het aan Kees van Oostenrijk ligt, kan dat niet snel genoeg zijn. '95% van de mensen heeft voldoende verstand om het realistisch te bekijken. Maar er is ook een ongedefinieerde groep burgers die anoniem en in de tijd van de baas bedreigingen en beledigen uiten in hun berichten aan Recybem.' Volgens hem is er een heel kleine groep mensen die de toon van de discussie zet. 'Ons probleem is niet de publieke opinie, maar de 0,01% activistische burgers, politici en media die zich richt op de burgers. Helaas zijn de burgers gevoelig voor de informatie die door die 0,01% wordt verspreid.' Het is een probleem dat niet uniek is voor de kunstgrasdiscussie, zo blijkt uit een onderzoek van de Utrecht Data School. Op verzoek van Vrij Nederland en Nieuwsuur zoch-

ten de onderzoekers uit wie die boze twitteraars eigenlijk zijn, waar zij zich bevinden in het politieke spectrum, hoe zij zich verhouden tot de traditionele media en hoe groot hun invloed is op de politiek. Zij kwamen tot de conclusie dat in veel debatten de toon van het debat door slechts 0,01% van de deelnemers wordt bepaald. Die 0,01% die het debat omtrent SBR-granulaat bepaalt in Nederland, krijgt daarvoor wel alle mogelijkheden. Het twitteraccount van Recybem is namelijk niet bijzonder actief met het proactief informeren van volgers of het weerleggen van nepinformatie. Nu het seizoen voor de aanleg van kunstgrasvoetbalvelden ten einde is, lijkt ook #BANDenMILIEU aan een soort winterslaap te zijn begonnen. Ook het twitteraccount van SBR-leverancier Granuflex draait bij lange na niet zo soepel als de banden ooit deden die zij nu

Arie Verhoef

Arjan Knottnerus

verwerken. En die andere grote leveranciers van SBR-granulaat, Kargro Recycling, Genan en Rumal, blijken helemaal niet op de Nederlandse versie van Twitter te vinden. Nee, die 0,01% krijgt zeker alle ruimte, de vele publicaties in de vorm van artikelen en nieuwsbrieven en het overleg met overheid, gemeenten en sportparkbeheerders van zowel Recybem als Vaco ten spijt.

Gebruik uw gezonde verstand

Van Oostenrijk is stellig in zijn mening omtrent de veiligheid van SBR. 'Het is eigenlijk een heel klein onderwerp. Gebruik dus je gezonde verstand. Ga geen maatschappelijk kapitaal vernietigen door SBR-granulaat te vervangen door materiaal met dezelfde basisgrondstof. Vertrouw op wat het RIVM

heeft geconcludeerd en maak je druk over belangrijke dingen.' Volgens hem moeten wethouders hun hoofd niet laten hangen naar die zogenaamde 0,01%, maar eerder vertrouwen op de objectiviteit en professionaliteit van collega-ambtenaren die bij het RIVM werken. Die concludeerden dat het risico voor de gezondheid van sporten op deze velden praktisch verwaarloosbaar is. 'Je vertegenwoordigt de gemeenschap en ook de voetbalclub. Lees daarom het RIVM-rapport en spreek met clubbesturen.' Van Oostenrijk benadrukt dit, omdat het RIVM ook aangeeft dat iedereen gemiddeld zo tussen de 1.800 en 4.900 nanogram paks per dag tot zich neemt met het voedsel en drinken dat we consumeren. Blootstelling aan paks is dus onvermijdelijk. 'En dan heb ik het nog niet eens over

Er is ook een groep ongedefinieerde burgers die anoniem en in de tijd van de baas, bedreigingen en beledigen uit in hun berichten aan de Recybem

hamburgers, koffie of sigaretten. Wanneer we die consumeren, verdubbelen we de hoeveelheid paks die we binnenkrijgen tot 10.000 nanogram.' Dat u dat even weet, wanneer u uw onderhoudswerk op een rubber-ingestrooid kunstgrasveld onderbreekt voor een peuk of een bakkie pleur of misschien wel voor een broodje hamburger uit de frituur in de kantine. Ook Arie Verhoef zou liever zien dat de hele paksdiscussie in een bredere context wordt geplaatst. 'De rubberstof die het gevolg is van de slijtage van autobanden kan door iedereen worden ingeademd.' Een handig weetje dus, wanneer de nieuwe wethouder Sport er meteen met een gestrekt been in wil komen met betrekking tot SBR. U zou het de wethouder als overweging mee kunnen geven.

Nieuws is er in alle soorten en maten. Over SBR is al heel veel gezegd en geschreven, maar aan duidelijkheid ontbreekt het nog steeds. De industrie mag daarvoor de hand in eigen boezem steken. Een eerste stap is gezet, maar zolang de Europese Unie het voorstel van maximaal 20 mg paks per kilo granulaat niet ratificeert, bestaat de kans dat de discussie blijft voortwoekeren. Daarmee wordt de bal bij de Nederlandse overheid gelegd. De komende maanden zullen we zien welke lucht de nieuwe wind meebrengt die straks op vele gemeentehuizen waait.

ACTUEEL

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-7431

Gaat een band met algen ons de oplossing bieden?

SBR-NEPNIEUWS VOOR DUMMIES

Kees van Oostenrijk pleit er nadrukkelijk voor dat iedereen zijn gezonde verstand gebruikt. Zolang de bandenverwerkende industrie geen feitelijke gegevens heeft, zullen we daarop moeten leunen. Dat neemt niet weg dat een beetje gezond verstand heel nuttig kan zijn, zeker wanneer je de uitzendingen van Zembla eens in een ander licht stelt.

Zembla is in de materie gedoken, omdat de bandenverwerkende industrie tijdens een bijeenkomst in het Finse Helsinki erkende niet te weten hoeveel paks er momenteel in de granulaatkorrels zitten. Omdat dit kan leiden tot kanker, vroegen de programmamakers zich af hoe veilig het is om te voetballen op rubber-ingestrooide kunstgrasvelden.

De cijfers

Nederland heeft de grootste kunstgrasdichtheid ter wereld. Ook wemelt het in ons land van de bedrijven en instituten die betrokken zijn bij de (kunstgras)sportveldenindustrie.

Ten tijde van de eerste uitzending in oktober 2016 telde Nederland bijna 2.000 rubber-ingestrooide kunstgrasvelden. Bijna 90% daarvan was ingestrooid met SBR. De programmamakers gebruiken echter één kunstgrasinstallatie uit 2010 om aan te geven dat rubber-ingestrooide kunstgrasvelden tot problemen kunnen leiden.

De programmamakers stuwen de angst die ze willen oproepen op, door cijfers uit de VS te gebruiken om hun insteek te motiveren. De Amerikaanse voetbalmoeder Amy Griffin zou een lijst hebben aangelegd met wel 200 jeugdkeepers bij wie ziektes als kanker en leukemie zijn geconstateerd. In 2016 had de Amerikaanse voetbalbond 13 miljoen leden. Dat is tien keer zoveel als onze eigen KNVB. Met de cijfers van Griffin had Zembla dus zeker een (opmerkelijk) aantal jeugdkeepers met kanker in Nederland moeten vinden. De GGD verklaart echter dat dat niet de realiteit is.

De spelers

Zembla probeert de angst die men wil oproepen te visualiseren. De programmamakers laten de Engelse vader Nigel Maguire vertellen over de leukemie van zijn zoon Lewis. Ook die is keeper en speelt vaak op kunstgras. De overstap naar het Verenigd Koninkrijk is opmerkelijk. Het granulaat in het veld dat Zembla als voorbeeld gebruikt om kunstgrasvoetbalvelden in Nederland de maat te nemen, bleek afkomstig te zijn uit het Verenigd Koninkrijk. Het granulaat was verontreinigd met stukken rubber uit de petrochemische industrie, zo blijkt uit de uitzending. Sinds het debacle met die installatie zijn de regels in Nederland juist aangescherpt. Wat misschien acceptabel is in Engeland, hoeft dat hier zeker niet te zijn.

Een andere spreker op wie Zembla zwaar leunt, is de Schotse professor Andrew Watterson. Hij heeft eveneens een uitgesproken mening over SBR-granulaat in kunstgras. Zijn opmerkelijkste uitspraak is echter de eerste zin die hij spreekt: 'Als je niet zoekt, dan vind je ook niets. Dan is er geen probleem.' Zembla lijkt dat voor zichzelf vertaald te hebben als: 'Als je maar hard zoekt, dan vind je ook iets. Dan creëer je dus een probleem.' Watterson mag verder vertellen dat hij veel onderzoeken naar SBR heeft gelezen en dat de meeste een conclusie hebben die nader onderzoek behoeft. Als u wilt, kunt u plaatsnemen op de stoel van Watterson. Op onze website www.fieldmanager.nl kunt u zelf veel van die onderzoeken lezen in ons SBR-dossier.

Behalve professor Watterson mag ook professor Martijn Bergen, hoogleraar methodologie en statistiek, zijn stempel op de uitzending drukken. Bergen krijgt alle gelegenheid om te beweren dat er geen conclusie getrokken had mogen worden uit een onderzoek dat testinstituut Intron in 2007 op verzoek van de industrie heeft uitgevoerd. Dat onderzoek pleitte SBR vrij. Bergen tilt er namelijk zwaar aan dat voor dat onderzoek een groep van slechts zeven spelers zou zijn gebruikt. Dat is volgens hem onvoldoende om tot een goede conclusie te komen. Uit statistisch oogpunt heeft Bergen gelijk. Maar wat zou zijn mening zijn geweest over het opvoeren van één casus uit 2010, zoals Zembla doet, om zo bijna 2.000 kunstgrasvelden in 2016 over één kam te scheren?

Ook Arjan Knottnerus van Fieldturf (tegenwoordig Tarkett Sports) en Joost Schuijs van Traas & Ovaa komen aan het woord. Naar het schijnt, was niemand anders uit de kunstgrasindustrie bereid zijn nek uit te steken om zich te laten interviewen. In dat opzicht is het lovenswaardig dat beiden aan de uitzending wilden meewerken. Maar laten we niet vergeten dat Traas & Ovaa een onderaannemer van Fieldturf was en dat Fieldturf (Tarkett Sports) een van de weinige sportveldenbouwers is die hybridevelden kunnen aanleggen of alternatieven beschikbaar hebben voor het verfoeide SBR.

Ten slotte: één compliment mogen we de makers van Zembla zeker geven. Jarenlang zat de industrie voor kunstgrasvoetbalvelden volledig op slot. Kunstgrasvelden met SBR ontnamen de industrie de noodzaak om verder te innoveren. Het goedkope granulaat deed en doet precies wat het moet doen: een kunstgrasvoetbalveld bieden dat lang meegaat en waarvan de eigenschappen vele jaren aan de norm voldoen. De commotie die de uitzendingen van Zembla teweeg hebben gebracht, heeft de industrie zeker een nieuwe kans geboden om verder te innoveren. Maar dan wel dankzij uw portemonnee.